

1. מטרת הנוהל

הנוהל נועד לתאר את תהליך קביעת המטרות והיעדים בתחום איכות הסביבה תוך התייחסות לנקודות הבאות:

- 1.1 להגדיר להבהיר ולתעד את מדיניות איכות הסביבה של מועצה מקומית שהם. להגדיר את תהליך קביעת המטרות בתחום איכות הסביבה ויעדי המועצה.
- 1.2 להגדיר את התכניות הסביבתיות והפעולות למימוש והטמעת המדיניות הסביבתית בכל אגפי המועצה ובכל התהליכים המתרחשים במועצה במטרה לאפשר מתן השירותים הממלכתיים והמקומיים לתושבים בצורה הטובה והיעילה תוך שמירה על איכות הסביבה והשגת שיפור מתמיד בתהליך הניהול הסביבתי.
- 1.3 להוסיף על מערכת האיכות הכוללת נדבך נוסף המדגיש נושאים והיבטים בתחום איכות הסביבה.

2. הגדרות

- 2.1 מערכת ניהול איכות – זוהי תפיסה המבטאת תרבות ארגונית ודרך התנהגות בארגון ומדגישה את החשיבות שרואה המועצה המקומית בהשגת שביעות רצון הלקוחות, קרי, תושביה תוך שמירה על איכות. מועצה המקומית שהם הינה תאגיד שלטוני הנועד לספק שירותים מגוונים לתושבים. בחתירה לאיכות גלומה השאיפה המתמדת לשיפור השרות, לשיפור דפוסי העבודה והניהול של נותני השירות עובדי המועצה וקברניטיה.
- 2.2 מערכת ניהול סביבתי (מנ"ס) – מערכת אשר נועדה לקדם את תהליך השגת מטרות ויעדי המועצה המקומית בתחום איכות הסביבה וגיבוש התכניות הסביבתיות.
- 2.3 שירותים ממלכתיים – המועצה המקומית משמשת זרוע ביצועית של השלטון המרכזי בתהליך אספקתם של שירותים ממלכתיים לאזרחים, כגון: חינוך ותרבות, רווחה, בריאות איכות הסביבה ודת. קיימת חלוקת תפקידים מוגדרת בין השלטון המקומי לבין השלטון המרכזי, בכך שהתכנון והפיקוח הכללי נתונים בדרי"כ בידי רשויות המדינה ואילו הביצוע המנהלי, המשקי והאדמיניסטרטיבי מוטל על הרשות המקומית.
- 2.4 שירותים מקומיים – המועצה אחראית להספקת שירותים כגון: שירותי הנדסה, אספקת מים ותאורה, שירותי תברואה ואיכות סביבה.
- 2.5 מטרה סביבתית – מטרה שמאפיינת את רמת ההקפדה על איכות הסביבה כשהיא נגזרת מהמדיניות הסביבתית של המועצה המקומית ומהיבטים סביבתיים משמעותיים.
- 2.6 יעד סביבתי – דרישה מפורטת לביצועים הניתנת למדידת הישגיות נובעת מהמטרות הסביבתיות.
- 2.7 תוכנית סביבתית – רשימה של יעדים סביבתיים, אחריות, אמצעים ולוח זמנים שנקבעו להשגתם.

שם הנוהל: מדיניות סביבתית – ניהול סביבתי מס' הנוהל: 4.2 עדכון מס': 0
תאריך הנוהל הקודם: תאריך עדכון: 5/12/05 דף: 2 מתוך: 5

- 2.8 ממונה איכות הסביבה – מנהלת אגף איכות הסביבה מונתה לתפקיד ע"י הנהלת המועצה המקומית וועדת היגוי לאיכות. אחראית על קידום הניהול הסביבתי במועצה מקומית שהם. פועלת בשיתוף עם מאמתת איכות ראשית במועצה.
- 2.9 סקר סביבתי – סקר מקדים לזיהוי ההיבטים הסביבתיים המשמעותיים. הסקר משמש בסיס להקמת מערכת הניהול הסביבתי ומתאר את המצב בעת הקמת המערכת.

3. תוכן הנוהל

- 3.1 עקרונות המדיניות הסביבתית המיושמת במועצה מקומית שהם:
- 3.1.1 ראש המועצה המקומית והנהלת המועצה רואים את עצמם כמחויבים לחתור לשיפור מתמיד באיכות החיים והסביבה למען תושבי שהם.
- 3.1.2 ההנהלה, בחתירתה לאיכות, תפעל במספר מישורים בו זמנית: שיפור איכות הניהול, שיפור איכות דפוסי העבודה ושיפור איכות השירות והסביבה.
- 3.1.3 ההנהלה רואה בתהליך שיפור איכות הסביבה, גורם מניע להגברה ופיתוח גאוות יחידה של עובדים ותושבים כאחד, תוך רצון להגדיל את תחושת הסיפוק הן של נותני השירותים מעצם עבודתם במסגרת המועצה המקומית והן של מקבלי השירותים מדרך קבלת השירות ומהשירות עצמו.
- 3.1.4 מועצה מקומית שהם שואפת להוות דגם לחיקוי ולהדרכה לרשויות מקומיות אחרות, תוך אימוץ מתמשך של שיטות ניהול ועבודה חדשניות והעמקת תחושת המצוינות בקרב כלל העובדים.
- 3.1.5 ההנהלה תפעל לשיפור ולהרחבת היכולת הניהולית והמקצועית של הדרג המינהלי במועצה ועובדיה, ותקיים מערכת ניהול סביבתי העונה לדרישות התקן הישראלי והבינלאומי של ISO 14001.
- 3.1.6 ההנהלה תפעל לשיפור ערוצי התקשורת התוך ארגוניים תוך הבטחת דיווח אמין, עדכני, מהיר וענייני. הגברת הפתיחות והנכונות של העובדים להירתם לתהליך הכלל-מערכתי של שימור ושיפור מתמיד של הסביבה הינה יעד משותף להנהלה ולעובדים.
- 3.1.7 בתהליך של שיפור איכות השירות ושמירה על איכות הסביבה, תקפיד ההנהלה על כינון מנגנוני הדרכה ובקרה פנימיים נאותים לעובדים על הפעולות והתהליכים המתרחשים במועצה המקומית. במקביל יפותחו מדדים לבקרה (ניטור סביבתי) ומשוב וזאת על מנת ליצור נכונות וגמישות בארגון לשינוי ושיפור מתמיד בתחום איכות הסביבה.
- 3.1.8 ההנהלה תפעל להגברת שיתוף הפעולה עם ספקי המועצה המקומית על מנת להבטיח המשך הספקת מוצרים ושירותים אשר אינם פוגעים בסביבה.
- 3.1.9 הנהלת המועצה ועובדיה יפעלו לשיפור מתמיד בתשתיות העירוניות ובאמצעים יעילים יותר במגמה למזער מפגעים סביבתיים.

- 3.1.10 ההנהלה תמשיך ותקפיד על מתן שירות הולם, נאות, אמין ואדיב תוך עמידה בהתחייבויות והעמקת הרגישות הציבורית לצרכי הסביבה, ותפעל להטמיע התייחסות זו בקרב כל תושביה ועובדיה.
- 3.1.11 הנהלת המועצה ועובדיה, במסגרת תהליך של שיפור מתמיד, תפעל להרחיב ולחזק את המניס על כל הפעילויות המשקיות והציבוריות המתקיימות בתחום מועצה מקומית שהם.
- 3.1.12 ההנהלה מחויבת לפעול למניעת מפגעים סביבתיים ולעמידה בדרישות כל דין, חוקים, תקנות וחוקי עזר עירוניים, אשר יופצו לגורמים המתאימים בתוך הארגון ומחוצה לו.
- 3.1.13 ההנהלה תפעל בזיקה למערכת האיכות הקיימת תוך הוספת נדבך המתמקד באיכות הסביבה.
- 3.1.14 המועצה המקומית תקדם את מדיניות איכות הסביבה תוך התחשבות ושיתוף פעולה איזורי.

3.2 קביעת מטרות ויעדים

- 3.2.1 אחת לשנה יבחן הצורך בעדכון המטרות הסביבתיות, לאור המדיניות הסביבתית ומכלול הנסיבות והתנאים של המועצה המקומית.
- 3.2.2 בעדכון/שינוי הגדרות המטרות הסביבתיות יובאו בחשבון:
- 3.2.2.1 היבטים סביבתיים משמעותיים.
- 3.2.2.2 תוצאות סקרים סביבתיים שנערכו.
- 3.2.2.3 דרישות סביבתיות.
- 3.2.2.4 אפשרויות וחלופות טכנולוגיות.
- 3.2.2.5 הצרכים והאפשרויות העסקיים, התקציביים והתפעוליים של המועצה המקומית.
- 3.2.2.6 מידע על ביצוע פעולות ופרויקטים סביבתיים קודמים ותוצאותיהם.
- 3.2.2.7 ממצאים ומסקנות של סקרי הנהלה.
- 3.2.2.8 דעתם של צדדים מעוניינים שונים, בתלונות, בקשות, דרישות או כדומה.
- 3.2.3 במהלך הכנות התקציב יכין הממונה על איכות סביבה הצעה ליעדים בתחום איכות הסביבה:
- 3.2.3.1 הגדרת היעדים בתחום איכות הסביבה תתבצע בהתאם לנוהל מטרות ויעדים סביבתיים.
- 3.2.3.2 המטרות והיעדים הסביבתיים יוכנו ויוגשו כהצעות לאישור הנהלת המועצה. זאת לקראת סקר הנהלה הסביבתי או כפי שתקבע ההנהלה.
- 3.2.4 לאחר קבלת אישור עקרוני של מנכ"ל המועצה המקומית, יפיץ ממונה איכות סביבה את רשימת היעדים ויפעל לבקרה על השגת היעדים הסביבתיים שהוגדרו לכל יחידה ארגונית.
- 3.2.5 המועצה תעודד, תבחן, תעדכן ותקדם חקיקת חוקי עזר עירוניים בנושא איכות הסביבה.

3.3 קביעת התוכנית הסביבתית

- 3.3.1 אחת לשנה לקראת הכנת התקציב ולאחר קביעת היעדים של היחידות הארגוניות השונות יבחן כל מנהל יחידה את הצורך בעדכון התוכנית הסביבתית הרלוונטיות לגביו.
- 3.3.2 מנהל יחידה ארגונית יגיש את הצעתו לתוכנית הסביבתית השנתית והתקציב הנדרש לצורך ביצועה בהתאם לנוהל תכנון הניהול הסביבתי.
- 3.3.3 התוכנית הסביבתית תפרט:
- 3.3.3.1 את הפעולות או הפרויקטים/משימות המתוכננים להתחיל או להימשך בשנה התקציבית הבאה.
- 3.3.3.2 את התקציב לפעולות אלה לשנה התקציבית הבאה והערכה תקציבית לשנים הבאות וכן את הדרישות לאמצעים או משאבים אחרים.
- 3.3.3.3 האחראים, לוחות הזמנים וכל פרט אחר הדרוש להגדרת התוכנית.
- 3.3.4 ממונה איכות הסביבה יאגד את כל ההצעות לכלל מסמך הצעה סופי לתוכנית הסביבתית במועצה המקומית לאישור ההנהלה.

4. אחריות ביצוע

- 4.1 מנכ"ל העירייה – אחראי להתוויית המדיניות הכוללת גיבוש יעדים, מטרות ותכנון, אישורם ויישומם.
- 4.2 ממונה על איכות הסביבה – אחראית על קידום נושא איכות הסביבה, גיבוש ופיתוח נהלים ועדכונם.
- 4.3 מאמתת איכות ראשית - אחראי על קידום נושא האיכות.
- 4.4 בעלי התפקיד במועצה המקומית בכל רמות ההירארכיה הארגונית – אחראים לביצוע המדיניות.
- 4.5 מנהלי היחידות הארגוניות – אחראים לקביעת יעדים ותוכניות סביבתיות בתחומי אחריותם.

5. מסמכים ישימים

- 5.1 נוהל 4.2.1 – הצהרת המדיניות
- 5.2 נוהל 4.3.1 – זיהוי היבטים סביבתיים
- 5.3 נוהל 4.3.4 – תכניות לניהול סביבתי
- 5.4 נוהל 4.4.1 – מבנה ואחריות

נהלי איכות הסביבה – ISO 14001

שם הנוהל: מדיניות סביבתית – ניהול סביבתי מס' הנוהל: 4.2 עדכון מס': 0
תאריך הנוהל הקודם: תאריך עדכון: 5/12/05 דף: 5 מתוך: 5

6. נספחים

א.מ.ל.

7. תפוצה

- 7.1 ראש המועצה
- 7.2 מ"מ וסגן ראש המועצה ומחזיק תיק איכה"ס
- 7.3 סגני ראש המועצה
- 7.4 מנכ"ל המועצה
- 7.5 מנהלי אגפים
- 7.6 קובץ נהלים איכות

תפקיד: מנהלת אגף איכות הסביבה	כותב הנוהל: חנינית וייס
תפקיד: מאמתת איכות ראשית	כותב הנוהל: דליה בסן
תפקיד: ראש המועצה תאריך:	מאשר הנוהל: גיל ליבנה